

Hogyan rendelkezünk az szja 1 + 1 százalékaról?

A személyi jövedelemadó bevallás benyújtása lehetőséget teremt arra, hogy rendelkezünk a személyi jövedelemadó 1+1 százalékaról az általunk választott kedvezményezett javára.

A cikk célja, hogy felhívja a rendelkezés lehetőségére az érintettek figyelmét, hiszen minden évben jelentős összeg az, „ami a költségvetésben marad”, azaz sokan vannak, akik nem élnek a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja tv.) 45. §-ában biztosított lehetőséggel.

A rendelkezésre vonatkozó részletszabályokat a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény (továbbiakban: Szftv.) határozza meg.

Kik rendelkezhetnek?

Rendelkezhet minden olyan magánszemély, aki személyi jövedelemadó bevallási kötelezettségének eleget tesz, függetlenül attól, hogy adóhatósági közreműködés nélküli személyi jövedelemadó-bevallást, adónyilatkozatot, egyszerűsített bevallást nyújt be vagy adóbevallási kötelezettségét bevallási nyilatkozat vagy munkáltatói adómegállapítás útján teljesíti.

A magánszemély az összevont adóalapja adójának az adókedvezmények, továbbá az önkéntes kölcsönös pénztári nyilatkozat, a nyugdíj-előtakarékosági nyilatkozat és a nyugdíjbiztosítási nyilatkozat szerinti átutalás(ok) levonása után fennmaradó része, azaz a megfizetett adó 1+1 százalékaról rendelkezhet.

Az összevont adóalap része az önálló tevékenységből (pl. egyéni vállalkozói, őstermelői tevékenységből), nem önálló tevékenységből (pl. munkaviszony), és az egyéb jövedelemből származó jövedelem. Ennek megfelelően az egyéni vállalkozók és az őstermelők is jogosultak rendelkezni, ha az említett tevékenységből vagy más jogcímen szereznek az összevont adóalapba tartozó jövedelmet.

Nem része az összevont jövedelemnek többek között az ingó és ingatlan értékesítésből származó jövedelem, a tőke-jövedelmek.

A rendelkezési jogosultságot nem érinti az, ha a magánszemély bevallásban fizetendő adója 0 forint (például az egyes adókedvezmények miatt). Egyházi kedvezményezett részére még ebben az esetben is érdemes rendelkezni, mivel az egyházak – az 1 százalékon túli – kiegészítő támogatása a rendelkező magánszemélyek száma alapján történik, így a 0 forintról történő rendelkezés is növeli az adott egyház részére juttatott állami támogatás összegét.

Az adóhatóság az utalást csak akkor teljesíti, ha a kedvezményezett részére utalandó összeg legalább 100 forint.

Kinek vagy inkább kiknek a javára lehet rendelkezni?

A magánszemélyek egy civil és egy egyházi kedvezményezett/kiemelt költségvetési előirányzat részére tehetnek felajánlást. Lényeges, hogy a felajánlások nem vonhatóak össze, mindkét kategóriából csak egy kedvezményezett választható.

Civil kedvezményezettek

A civil kedvezményezettek körébe tartoznak az **egyesületek¹, alapítványok**, közalapítványok, ha bírósági nyilvántartásba vételük a **2014. év előtt** már jogerőre emelkedett, ha a *székhelyük belföldön van és nyilatkozatuk szerint közhasznú tevékenységet folytatnak*.

Az egyesületek, alapítványok és közalapítványok akkor lehetnek kedvezményezettek, ha közvetlen politikai tevékenységet nem folytatnak, szervezetük pártoktól független és azoknak anyagi támogatást nem nyújtanak. Közvetlen politikai tevékenység, az országgyűlési képviselői választáson történő jelöltállítás, a megyei, fővárosi önkormányzat képviselő testületébe történő jelöltállítás, az Európai Parlament tagjának történő jelölés, a megyei jogú

1) Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (továbbiakban Civil. tv.) szerinti egyesület.

város képviselő testületébe történő jelöltállítás, valamint a polgármester jelölése.

A kedvezményezhetőségük szempontjából fontos, hogy milyen tevékenység minősül közhasznúnak. A Civil tv. 2. § 20. pontja határozza meg a közhasznú tevékenység fogalmát, mely szerint közhasznú tevékenység minden olyan tevékenység, amely a létesítő okiratban megjelölt közfeladat teljesítését közvetlenül vagy közvetve szolgálja, ezzel hozzájárulva a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez.

Nem lehetnek kedvezményezettek a pártok, a biztosító egyesületek, a munkaadói és a munkavállalói érdekképviselők.

Ugyancsak civil kedvezményezettként fogadhatnak felajánlásokat az Szftv.-ben felsorolt következő kedvezményezettek:

- Magyar Tudományos Akadémia;
- az országos közgyűjtemények²;
- Magyar Állami Operaház,
- Magyar Országos Levéltár,
- Országos Széchényi Könyvtár,
- Magyar Nemzeti Filmarchívum,
- Neumann János Multimédia Központ és Digitális Könyvtár;
- országos szakmúzeumok;
- az a könyvtári, levéltári, múzeumi, egyéb kulturális, illetve alkotó- és előadó-művészeti tevékenységet folytató szervezet, amely a rendelkező nyilatkozat évének első napja előtti három év valamelyikében a helyi önkormányzattól, az országos, illetve a helyi kisebbségi önkormányzattól vagy a központi költségvetéstől egyedi támogatásban részesült és nem tartozik az előző kategóriákba;
- a felsőoktatási intézmények³
- Nemzeti Együttműködési Alap
- Magyar Művészeti Akadémia.

Feltételek igazolása

Az 1 százalékos felajánlásokra való jogosultság igazolásának menete a civil szervezetek esetében az elmúlt időszakban jelentősen változott.

A magánszemély rendelkező nyilatkozatában felajánlásra kerülő összegre igényt tartó szervezetnek az adóhatóságnál kell előzetesen – elektronikus úton – regisztrálnia és igazolnia a kedvezményezetté válás Szftv.-ben⁴ meghatározott, előzőekben ismertetett feltételeit, valamint bejelenteni a kiutaláshoz szükséges adatokat. A regisztrációs kérelem benyújtásának határideje a rendelkező évet megelőző év szeptember 30-a, amely határidő jogvesztő. A szervezet a nyilvántartásba vételt követő évben válik kedvezményezetté, a regisztráció visszavonásig érvényes.

Az előzetes regisztrációnak megfelelő civil szervezetek listáját a NAV honlapján közzéteszi. Regisztrált és kizárt civil kedvezményezettek 2016 cím alatt az alábbi linken: http://80.249.172.60/php/cgi-bin/egyszaz_2015/egy_reg_kedv_lekerdez.php

Aki ezen szervezetek közül választ, az biztos lehet benne, hogy a jogszabályi feltételeknek megfelelő szervezetnek ajánlja fel adója 1 százalékát.

Azok a civil szervezetek, akik jogszabályban meghatározott elszámolási kötelezettségüknek nem tettek eleget, a kizárt civil szervezetek listájában szerepelnek, a felajánlott összegből nem részesülhetnek.

http://80.249.172.60/php/cgi-bin/egyszaz_2015/egy_kiz_kedv_lekerdez_a.php

Egyházi kedvezményezettek

A személyi jövedelemadó másik 1 százalékát egyházi kedvezményezettnek lehet felajánlani. Egyházi kedvezményezettként megjelölhető a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény (a továbbiakban: Ehtv.) szerinti bevett egyház. Az egyházi kedvezményezettnek technikai számmal kell rendelkeznie, amely az állami adó- és vámhatóságtól kérhető. Abban az esetben, ha az állami adó- és vámhatóság a technikai számot kiadta, a bevett egyház a technikai szám kiadásának évét követő évben válik kedvezményezetté.

Akik vallási meggyőződés híján vannak, egyház helyett kedvezményezettként az Országgyűlés által, a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott kiemelt

2) A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 3. számú mellékletében felsorolt szervezetek.

3) A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 1. mellékletében meghatározott felsőoktatási intézmény.

4) Szftv. 4. § (1) bekezdés

előírányzatot jelölhetik meg. A költségvetési törvényben meghatározott kiemelt előírányzat hivatalból kap technikai számot a NAV vezetőjétől.

A Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény 43. §-a alapján az előírányzat: **a Nemzeti Tehetség Program, amelynek technikai száma: 1823.**

A 2016. évben egyházi kedvezményezettként a rendelkező nyilatkozaton megjelölhető bevett egyházak listája, és a kiemelt előírányzat a www.nav.gov.hu internetes honlapon is megtalálható, az alábbi linken:

http://nav.gov.hu/nav/szja1_1/technikai_szamok

Hogyan és meddig lehet rendelkezni

A rendelkező nyilatkozatot a magánszemély többféle módon is eljuttathatja a NAV-hoz. A rendelkező nyilatkozat érkezhethet az szja bevallás részeként.

A kedvezményezett adószáma:

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	-	<input type="text"/>	-	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	---	----------------------	---	----------------------	----------------------

A **kedvezményezett adószámát** akkor töltsé ki, ha 2016. január 1-jétől a NAV honlapján (www.nav.gov.hu) közzétett regisztrációs listában szereplő valamely egyesület, alapítvány, közalapítvány, az előbbi kategóriákba nem tartozó könyvtári, levéltári, múzeumi, egyéb kulturális, illetve alkotó- vagy előadó-művészeti tevékenységet folytató szervezet, vagy külön nevesített intézmény, alap közül kiválasztott kedvezményezett javára kíván rendelkezni.

A kedvezményezett technikai száma, neve:

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Ezt a nyilatkozatot akkor töltsé ki, ha valamely **technikai számmal rendelkező kedvezményezett** javára kíván rendelkezni.

A rendelkező nyilatkozat a bevallási nyomtatvány részét képezi.

Aki:

- a 1553 számú szja bevallást nyújtja be, vagy
- adónyilatkozatot (1553ADO), vagy
- az egyszerűsített bevallási lehetőség választására vonatkozó nyomtatványt (1553NY), vagy
- munkáltató hiányában a bevallási nyilatkozat választását a 15NY31 jelzésű nyomtatványon küldi meg az adóhatóságnak

az „EGYSZA” lap kitöltésével élhet rendelkezési jogával.

Az „EGYSZA” lapon mindkét kedvezményezetti kör részére lehet rendelkezni. Amennyiben valaki csak egy kedvezményezettet kíván megjelölni, a másik rubrikát üresen hagyhatja.

A bevallások és a bevallás részét képező rendelkező nyilatkozat kitölthető a NAV honlapján megtalálható nyomtatványkitöltő programok segítségével, melyek az alábbi linken keresztül tölthetőek le:

http://nav.gov.hu/nav/letoltesek/nyomtatvanykitolto_programok

Az így kitöltött bevallást ki lehet nyomtatni és postán el lehet küldeni, de azok, akik regisztráltak az ügyfélkapun, elektronikus úton is eljuttathatják az elkészített bevallást a NAV-hoz.

A magánszemély a rendelkező nyilatkozatot – függetlenül a személyi jövedelemadó megállapításának és bevallásának módjától – az adóévet követő év **május 20-áig** juttathatja el a NAV-hoz. E határidő elmulasztása jogvesztő.

Akinek van munkáltatója és megfelel az Szja tv-ben meghatározott feltételeknek, bevallási kötelezettségét munkáltatói adómegállapítás útján is teljesítheti.

Munkáltatóval rendelkező magánszemély bevallási nyilatkozatot is választhat. Erre 2016-ban először van lehetőség. A bevallási nyilatkozat választását a munkáltatóval rendelkező magánszemélyek a munkáltatójuk felé jelzik.

Ezekben az esetekben a magánszemély az 1+1 százalékos rendelkezési jogát a munkáltatója útján gyakorolhatja.

A rendelkező nyilatkozatot lezárt, adóazonosító jellel ellátott, ragasztott felületére átnyúlóan saját kezűleg aláírt postai borítékban elhelyezve kell átadni a munkáltatónak legkésőbb május 10-ig.

A munkáltató a nyilatkozatokról kísérőjegyzéket készít, amely tartalmazza a rendelkező nyilatkozatot tevő személyek nevét, adóazonosító jelét és a boríték átadását igazoló aláírást. A munkáltató a rendelkező nyilatkozat tartalmát nem ismerheti meg, az azt tartalmazó borítékot sértetlen állapotban, a kísérőjegyzékkel együtt, május 20-ig zárt csomagban küldi meg a NAV-nak.

Aki a bevallásához elfelejtette csatolni a rendelkező nyilatkozatát, azt május 20-ig közvetlenül a NAV-nak is elküldheti zárt postai borítékban. A borítékon fel kell tüntetni a magánszemély adóazonosító jelét.

Önálló elektronikus úrlapon is lehet rendelkezni, erre a „15EGYSZA” elnevezésű, a nyomtatványkitöltő programok közül letölthető rendelkező nyilatkozat szolgál. Az elektronikus nyomtatvány ügyfélkapun keresztül küldhető be a NAV részére 2016. május 20-ig.

A rendelkezés tartalma adótitoknak minősül, arról a NAV nem ad információt. Az információ kiadására csak egy esetben van lehetősége a NAV-nak, ha a magánszemély erre felhatalmazást ad. A rendelkező magánszemély a rendelkező nyilatkozaton felhatalmazhatja a NAV-ot arra, hogy nevét és postai, illetve elektronikus levelezési címét az általa kedvezményezettként feltüntetett civil szervezettel közölje.

Aki ezt megengedi, annak számolnia kell azzal, hogy őt a kedvezményezettként megjelölt szervezet megkeresi, részére tájékoztatást nyújt és adatait a rendelkezéstől számított öt évig kezeli.

Az adatok feltüntetése az EGYSSZA lapon önkéntes, mindenki szabadon eldöntheti szeretné-e, hogy a felajánlásán kívül adatai is eljussanak a választott civil szervezethez.

Mire érdemes figyelni, hogy érvényes legyen a nyilatkozat?

A rendelkező nyilatkozat mind a magánszemély, mind a kedvezményezett hibájából érvénytelen lehet. Érdemes figyelni a május 20-i határidő betartására, a pontos kitöltésre, az adó határidőben történő megfizetésére és a rendelkező nyilatkozatot tartalmazó boríték jogszabályban előírt alaki feltételeinek a betartására.

A magánszemély nyilatkozata érvénytelen, ha

- a rendelkező nyilatkozatot május 20. után küldték el a NAV részére,
- a nyilatkozat a civil kedvezményezett adószámát nem tartalmazza, illetve az nem pontos, nem olvasható,
- a magánszemély olyan szervezetet, személyt jelölt meg kedvezményezettként, amely a törvény alapján nem lehet kedvezményezett (például párt, vagy olyan alapítvány, amely nem végez közhasznú tevékenységet),
- a magánszemély által megjelölt szervezet nem igazolta regisztrációs eljárásban azt, hogy megfelel a törvény feltételeinek,
- a magánszemély által választott szervezet nem tett eleget a törvényben meghatározott kötelezettségének és nem teljesítette elszámolási kötelezettségét arra vonatkozóan, hogy a korábbi év(ek)ben a számára felajánlott összeget hogyan használta fel,
- a nyilatkozat az egyházi kedvezményezett technikai számát nem tartalmazza, illetve az nem pontos, nem olvasható és a technikai szám hiányában a nyilatkozaton feltüntetett elnevezés alapján az egyházi kedvezményezett nem azonosítható,
- két beküldött rendelkező nyilatkozat esetén mindkét nyilatkozat ugyanazon kedvezményezetti körbe tartozó két szervezetet jelöl (például: két alapítvány),
- a rendelkező nyilatkozatot tartalmazó borítékon nem szerepel a magánszemély adóazonosító jele, illetve az nincs lezárva,
- a rendelkező magánszemély a munkáltatónak átadott lezárt borítékot annak ragasztási felületére átnyúlóan nem írta alá,
- a magánszemély az adóját határidőig nem fizette meg, illetőleg
- az esedékesség előtt benyújtott kérelem alapján legfeljebb 12 havi részletfizetést vagy halasztást engedélyezett az adóhatóság, a magánszemély a részletfizetéseket nem teljesítette.

Érvénytelen rendelkezés esetén erről a tényről a NAV határozatot hoz. A rendelkező nyilatkozat érvénytelenségét megállapító határozattal szemben a magánszemély illetékköteles fellebbezéssel élhet.

Ha a rendelkezés érvényes, és a NAV a kedvezményezett részére a felajánlott összeget átutalta, akkor erről az ügyfélkapuval rendelkező magánszemély tárhelyére értesítést kap. Az ügyfélkapuval nem rendelkező magánszemély rendelkezése érvényesnek tekinthető, ha a NAV-tól nem kapott határozatot rendelkező nyilatkozata érvénytelenségéről és az általa megjelölt kedvezményezett szerepel a www.nav.gov.hu honlapon közzétett kedvezményezett szervezeteket felsoroló tájékoztatóban.

DR. SZÉKELY ZSUZSANNA